

ENEBAKK KOMMUNE TEKNISK AVDELING
Prestegårdsveien 4
1912 ENEBAKK

Saksbehandler, innvalgstelefon
Anette Strømme, 22003654

Tilbakemelding på egenkontrollrapport for avløpssektoren for rapporteringsåret 2025 - Enebakk kommune

Enebakk kommune har alvorlig avvik fra vilkår i tillatelsen. Sekundærrensekravet er ikke overholdt ved Flateby avløpsrenseanlegg. Dette er et gjentakende avvik fra 2022, 2023 og 2024. Kommunen har også avvik fra tillatelsens krav til antall prøver for organisk stoff ved Flateby avløpsrenseanlegg i rapporteringsåret.

Kommunen har ikke oversikt over sine overløpsutslipp og har derfor ikke rapportert data for overløpene i egenkontrollrapporten for 2025. Dette er et avvik fra krav i tillatelsen.

Kommunen skal betale et gebyr på 10 600 kroner for vårt arbeid med egenkontrollrapportene. Miljødirektoratet vil ettersende faktura.

Rapporteringsskjema for 2026 vil være tilgjengelig for utfylling via Altinn fra februar 2027.

Vi viser til egenkontrollrapporter og årsrapporter for Enebakk sentralrenseanlegg og Flateby avløpsrenseanlegg med tilhørende avløpsnett.

Enebakk kommune fikk ny tillatelse for avløpssektoren i vårt vedtak 12.01.2026. For ordens skyld presiserer vi at det er tillatelsen gitt 18.05.2012 som var gjeldende i rapporteringsåret 2025, og som er lagt til grunn i denne tilbakemeldingen.

Avløpsnett tilknyttet Enebakk sentralrenseanlegg

Enebakk kommune har for 2025 rapportert at avløpsnettet tilknyttet Enebakk sentralrenseanlegg har 20 installerte nødoverløp og ingen installerte regnvannsoverløp.

Dere har ikke rapportert overløpsmengder for 2025. Dere kommenterer at dere mangler data fra pumpestasjoner og at dere derfor ikke kan beregne årlige vannmengder eller årlig utslipp av fosfor i overløp. Kommunen har imidlertid rapportert disse tallene for rapporteringsåret 2024. Dere opplyser om at det i november 2025 ble montert målere for å beregne mengde på pumpestasjoner

som har hatt mest overløp basert på historikk. Statsforvalteren presiserer at det i tillatelsen (gitt 18.05.2022) punkt. 4.3 *Utslipp fra overløp på transportsystemet* er satt vilkår om at «Kommunen skal ha utslippskontroll med faste prosedyrer og rutiner for å minimalisere utslipp fra overløp og for å dokumentere utslipp fra disse». Videre i tillatelsens punkt 9.2 står det beskrevet at årsrapporten skal inneholde en samlet oversikt over punktutslippene (utslippsregnskapet). I tillatelsen er punktutslipp definert som «utslipp fra transportsystemet via driftsoverløp, nødoverløp, overvannsutslipp og større lekkasjepunkter i nettet». At kommunen ikke har oversikt over sine overløpsutslipp er et avvik fra tillatelsen.

Statsforvalteren gjør oppmerksom på at det i nye tillatelser stilles krav til dokumentasjon av virkningsgrad for avløpsnettet, samt at utslipp på grunn av feil på avløpsnettet, stans i pumpestasjoner og liknende ikke skal redusere virkningsgraden i avløpsnettet med mer enn 5 %, og deretter 3 % etter en viss tid. Videre stilles det krav til at den samlede mengden utslipp via driftsoverløp over året ikke skal være over 2 %.

I årets rapporteringsskjema har Statsforvalteren inkludert spørsmål om beregnet/estimert virkningsgrad og vannmengde sluppet ut via driftsoverløp. Det finnes per i dag ingen standard metode for å beregne virkningsgrad. Vi bruker derfor årets rapportering til å samle inn data for å få bedre oversikt over omfanget av overløpsutslipp og lekkasjer, samt vurdere om kommunene kan beregne virkningsgrad på en nyttig måte. Kravet til andel driftsoverløp skal bidra til å redusere bruk av overløp og stimulere til oppgradering av ledningsnettet. I første omgang brukes også rapporteringen til å kartlegge hvor stor del av overløpene som er driftsoverløp i regionen. Siden dette er en innledende kartlegging, vil det ikke bli gitt avvik for eventuelle brudd på kravene i årets tilbakemelding. Det kan imidlertid bli aktuelt med strengere oppfølging i neste års rapportering.

Dere har ikke beregnet virkningsgrad på avløpsnettet for rapporteringsåret, da dere oppgir at dere mangler troverdige data som kan brukes til å estimere dette. Det samme gjelder for hvor stor andel av tettbebyggelsens totale tilførte vannmengde (i %) som har blitt sluppet ut via driftsoverløp i rapporteringsåret. Vi presiserer at den nye tillatelsen inneholder krav til avløpsnettets virkningsgrad, og at dette må rapporteres til neste års rapportering (vi viser til eget avsnitt om dette lengre ned i brevet).

Ifølge egenkontrollrapporten er det 6 321 innbyggere og 120 fritidsboliger tilknyttet avløpsnettet i 2025. Dette er likt som sist rapporteringsår.

Enebakk sentralrenseanlegg

Enebakk kommune har for 2025 rapportert at Enebakk sentralrenseanlegg har mottatt og behandlet 570 161 m³ avløpsvann og at det ikke har vært overløp ved avløpsrenseanlegget i rapporteringsåret.

Anleggets dimensjonerende kapasitet er oppgitt å være 12 500 pe (BOF₅). Dere angir at maksukebelastningen i 2025 var 5 613 pe (BOF₅). Dette samsvarer med vår utregning av maksukebelastningen basert på enkeltprøve for største tilførsel av BOF₅ til avløpsrenseanlegget, datert 16.03.2025, som gir en maksukebelastning på 5 613 pe (BOF₅).

Enebakk sentralrenseanlegg klarer rensekravene for fosfor, BOF₅ og KOF_{CR} i 2025. Enebakk sentralrenseanlegg har en rensegrad på 92,85 % for fosfor i rapporteringsåret, mens kravet er 90 %. Vi minner om at det i ny tillatelse er stilt krav til 93 % renseeffekt for fosfor fra 31.12.2026. Fra samme tidspunkt er også rensekravene for organisk stoff skjerpet.

Avløpsnett tilknyttet Flateby avløpsrenseanlegg

Enebakk kommune har rapportert at avløpsnettet tilknyttet Flateby avløpsrenseanlegg har 5 installerte nødoverløp og ingen installerte regnvannsoverløp. Dere rapporterer om at det ikke er registrert overløp fra dette avløpsnettet.

Dere rapporterer om 100 % virkningsgrad på dette avløpsnettet, med begrunnelse i at det ikke er registrert overløp i 2025. Vi påpeker at virkningsgrad også omfatter utslipp på grunn av lekkasjer og andre feil på avløpsnettet, og ikke bare overløpsutslipp. Vi viser til informasjon om krav til virkningsgrad og driftsoverløp i nye tillatelser, samt om innledende kartlegging under «avløpsnett tilknyttet Enebakk sentralrenseanlegg» og under «andre kommentarer».

Dere har rapportert at det er 4 043 innbyggere og 11 fritidsboliger tilknyttet avløpsnettet i 2025. Dette er lik som sist rapporteringsår. Dere beskriver at det er lav aktivitet knyttet til nybygging av hus. Dere mangler fagsystem som enkelt kan ta utdrag av statistikk for nye abonnenter tilknyttet, og oppgir at dere vil sende leverandør et forbedringsforslag om dette. Vi forutsetter derfor at antall nye abonnenter rapporteres i skjema for årsrapportering til neste år.

Flateby avløpsrenseanlegg

Det er for 2025 rapportert at Flateby avløpsrenseanlegg har mottatt og behandlet 289 778 m³ avløpsvann og at 19 003 m³ har gått i overløp ved avløpsrenseanlegget. Avløpsvannet i overløp utgjør 6,15 % av alt vann inn til avløpsrenseanlegget. Dette er en økning fra 2024, da avløpsvannet i overløp utgjorde 5,41 % av alt vann inn til avløpsrenseanlegget.

Anleggets dimensjonerende kapasitet er rapportert å være 4 000 pe (BOF₅). Dere oppgir at maksukebelastningen i 2025 var 4 043 pe (BOF₅). Dette samsvarer med vår utregning av maksukebelastningen basert på enkeltprøve for største tilførsel av BOF₅ til avløpsrenseanlegget, datert 16.03.2025, som gir en maksukebelastning på 4 043 (BOF₅).

Flateby avløpsrenseanlegg har en rensegrad på 91,93 % for fosfor i 2025 og klarer dermed tillatelsens fosforrensekrav på 90 %.

Enebakk kommune har tatt færre prøver for BOF₅ og KOF_{CR} enn det som er angitt i tillatelsen. Dere har tatt 11 prøver, men skulle ha tatt 12. Dette er et avvik.

Flateby avløpsrenseanlegg oppfylder rensekravene for KOF_{CR} for samtlige prøver. For BOF₅ oppfylder 9 av 11 prøver rensekravene. I henhold til tabellen i forurensingsforskriften § 14-13 er det maksimalt 2 prøver som ikke trenger å overholde rensekravene når det tas 12 prøver av avløpsvannet. Siden det kun er tatt 11 prøver og ikke 12 slik tillatelsen krever, så kan det ikke verifiseres om tabellkravet er overholdt, da det ikke er mulig å si om den tolvte prøven ville oppfylt rensekravene eller ikke.

Enkeltanalysene viser at det har vært to 100 %-overskridelser av konsentrasjonskravet for BOF₅ samtidig som renseeffekten er under hva som er tillatt (68,00 mg O₂/l og renseeffekt på 67,62 % for BOF₅ i prøve datert 08.04.2025, og 68,17 mg O₂/l og renseeffekt på 59,90 % for BOF₅ i prøve datert 14.02.2025). Dette er et brudd på sekundærrensekravet. Kommunen hadde også avvik fra sekundærrensekravet i 2022, 2023 og 2024. Gjentakende avvik ansees som alvorlig. Vi påpeker plikten anleggseier har til å varsle Statsforvalteren dersom utslippet er overskredet med 100 % av det rensekravene sier, jf. forurensningsforskriften § 14-14.

Resipientovervåking

Enebakk kommune har krav i tillatelsen om å utføre regelmessige undersøkelser og overvåking av de vannforekomster som berøres av avløpsvann som tillatelsen omfatter. Kommunen har sitt utslipp i vannområde Øyeren med Glomma, Akershusdelen. Overvåkingsprogrammet skal tilpasses vannforskriftens føringer og samordnes med vannområde Øyeren sitt overvåkingsprogram. Enebakk kommune oppgir i egenkontrollrapporteringen at den årlige resipientovervåkingen er ivaretatt av vannområdene.

Vi viser til at Enebakk kommune fikk ny tillatelse 12.01.2026. Enebakk kommune har krav i tillatelsens punkt 8.2 om å overvåke hvordan utslipp fra virksomheten påvirker vannforekomster og dokumentere om utslippene medfører forringelse eller at miljømål ikke nås. Overvåkingsprogrammet skal følge anbefalinger gitt i gjeldende versjon av veilederen *Klassifisering av miljøtilstand i vann* (02:2018). Vurdering av resultatene fra resipientundersøkelser etter vannforskriften skal sendes Statsforvalteren innen 1. mars året etter at undersøkelsen er gjennomført, som en del av årsrapporteringen, jf. punkt 8.3. Alle overvåkingsdata skal registreres i databasen Vannmiljø.

Kommunen har også krav i tillatelsens punkt 8.1 om å overvåke mulige miljøeffekter av utslipp fra vesentlige overløp fra avløpsnettet til berørte vannforekomster i henhold til et overvåkingsprogram. Overvåkingen skal være risikobasert følge prinsippene i veileder TA-1890/2005 eller en oppdatert versjon av denne. Overvåkingen skal gjennomføres med et intervall på 3 år og samordnes så langt det er mulig med overvåkingen etter vannforskriften. Kommunen må ut fra en miljørisikovurdering selv vurdere hva som er «vesentlige overløp», og om det er behov for ytterligere prøvepunkter for å dokumentere kravene i tillatelsens punkt 8.1 og 8.2. Resultater fra overvåkingen etter forurensningsforskriften skal drøftes og presenteres for forurensningsmyndighetene som en del av påfølgende kalenderårs årsrapportering jf. punkt 8.3.

Enebakk kommune deltar i overvåkingsprogram med vannområdene Øyeren, og data registreres fortløpende i Vannmiljø. Statsforvalteren mener det er positivt at overvåking samordnes med vannområdets overvåking. Vi påpeker likevel at det må komme tydelig frem av rapporten hvilke målepunkter som er knyttet til kommunens utslipp. Målepunktene må etableres både oppstrøms og nedstrøms utslippspunktet til avløpsanlegget for å kunne si noe om påvirkningen av utslippet.

Vi påpeker også at det er kommunens ansvar å sørge for at dokumentasjon ihht. punkt 8.3 sendes inn innen 1. mars, og at overvåkingsdata blir lastet opp i Vannmiljø. Vi understreker at dersom rapport med vurdering av resultater fra resipientovervåkingen ikke sendes inn innen 1. mars ved neste års rapportering, vil det gis avvik på dette.

Andre kommentarer

Vi viser til at Enebakk kommune fikk ny tillatelse 12.01.2026. Vi minner om tillatelsens punkt 3.1.5 som fastsetter at:

Virkningsgraden til avløpsnettet, det vil si hvor stor andel av vannmengden eller forurensningsmengden som når fram til avløpsrenseanlegget sammenliknet med det som oppstår, skal dokumenteres og være tilgjengelig for Statsforvalteren ved forespørsel. Dette skal gjøres ved å legge til grunn målte verdier for overløp eller beregnede verdier for mindre omfattende overløpsutslipp, jf. punkt 3.1.4. I tillegg skal andre ulike kilder til tap beregnes.

Videre minner vi om punkt 3.1.4 som sier at:

Kommunen skal ha oversikt over alle utslipp av urensset avløpsvann via overløp til resipient fra det totale avløpssystemet. Utslipp av urensset avløpsvann er uønsket, og innen 31.12.2035 skal den samlede mengden utslipp via driftsoverløp over året ikke være over 2 %.

Vi forventer at kommunen ved neste års rapportering måler eller beregner avløpsnettets virkningsgrad så godt det lar seg gjøre, samt måler/beregner andel utslipp via driftsoverløp. Dette skal rapporteres på i oppdatert skjema for årsrapportering, som dere finner på våre nettsider.

Konklusjon

Enebakk kommune har avvik fra sekundærrensekravet ved Flateby avløpsrenseanlegg. Dette skyldes at anlegget har 100 %- overskridelser for to enkeltprøver for BOF₅. Avviket er gjentakende og ansees som alvorlig.

Kommunen har også avvik fra prøvetakingskravet, da det er tatt for få prøver for BOF₅ og KOF_{CR} ved Flateby avløpsrenseanlegg sammenliknet med kravet i utslippstillatelsen.

Enebakk kommune har ikke oversikt over sine overløpsutslipp fra avløpsnettet. Dette er et avvik fra tillatelsen.

Utover de ovennevnte kommentarene tar vi egenkontrollrapportene og årsrapportene for 2025 til etterretning.

For oppdatert informasjon om rapporteringskrav og metode viser vi til veileder for egenkontrollrapporteringen for avløp, som er tilgjengelig på:

<https://www.miljodirektoratet.no/skjema/avlop-rapportering/>

Rapporteringsskjema for 2026 vil være tilgjengelig for utfylling via Altinn fra februar 2027. Vi minner om at årsrapportering til Statsforvalteren skal legges som vedlegg i Altinn. Skjema for årsrapportering heter «Avløp – årlig rapportering» og finnes i vårt skjemabibliotek:

[Skjema og tjenester | Statsforvalteren i Østfold, Buskerud, Oslo og Akershus](#)

Egenkontrollrapportens data om årlige utslipp for avløpsrenseanlegg vil bli lagt ut på nettstedet Norske Utslipp i juni 2026. Se <https://www.norskeutslipp.no/no/Avlopsanlegg/?SectorID=100>

Gebyr for saksbehandlingen

Vi gjør oppmerksom på at det vil bli krevd gebyr for saksbehandling av egenkontrollrapporten, med hjemmel i forurensningsforskriften § 39-5 *Gebyr for arbeid med egenkontrollrapporter*, som ble tatt inn i forskriften i 2023. Gebyret er på 5 300 kroner per egenkontrollrapport. For Enebakk kommune er det i dette brevet gitt en samlet tilbakemelding på to egenkontrollrapporter. Gebyret vil derfor utgjøre 10 600 kroner.

Miljødirektoratet ettersender faktura.

Med hilsen

Hilde Sundt Skålevåg
seksjonssjef
Klima- og miljøvernavdelingen

Anette Strømme
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:

Enebakk kommune v/ Tarje Nyberg Karlsen
Enebakk kommune v/kommunedirektør Andreas Halvorsen